

- технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 20 (1296). – С. 36-40.
15. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політика на підприємствах туристичної індустрії // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 47 (1323). – С. 114-120.
16. Pererva P.G., Kobielieva T.O. The formation of anti-crisis program of the industrial enterprise based on innovative monitoring // Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 48 (1220). – С.41-44.

АЛГОРИТМ СКЛАДАННЯ ОПИСУ ВИНАХОДУ В ПАТЕНТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Тростіна С.В.

ст. викладач кафедри інтелектуальної власності та цивільно- правових дисциплін Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького.

Для того, щоб запатентувати об'єкт господарської діяльності в будь-якій патентно-правовій системі світу, необхідно правильно скласти опис винаходу, який, разом з формулою, є основним документом заявки. Від ретельності, правильності та повноти опису винаходу залежить подальша доля заявки, яку буде вивчати патентна експертиза.

Для складання опису з формулою необхідно визначити об'єкт винаходу, адже, технічне (технологічне) рішення, що є винаходом, втілюється у певному об'єкті. Патентне законодавство України закріплює вичерпний перелік об'єктів винаходу. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [2] до об'єктів винаходу належать: продукт; процес (спосіб); застосування відомого продукту чи процесу (способу) за новим призначенням. Тому, насамперед, об'єкт патентування потрібно охарактеризувати сукупністю ознак, які характеризують винахід, і, якщо виявиться, що усі ознаки об'єкту винаходу відносяться до того або іншого переліку, то винахід відноситься до відповідного об'єкту – продукт чи процес (спосіб).

Автор ставить за мету дослідити вимоги українського патентного законодавства до складання опису винаходу та викласти послідовність викладу розділів опису винаходу у вигляді алгоритму.

Основним документом, який докладно, використовуючи основні положення патентного законодавства із Цивільного кодексу України [1, кн. 4] та із Закону України «Про захист прав на винаходи та корисні моделі» [2], регламентує вимоги складання опису винаходу, є «Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель» зареєстровані в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001 р. за N 173/5364 [3].

Мова, яка використовується при складанні опису та формули винаходу, специфічна, відрізняється від мови звичайної наукової публікації. Але використання саме такої мови дозволяє розібратися в технічній суті заявленого винаходу.

Згідно із п. 6.2. «Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель», опис повинен підтверджувати обсяг правової охорони, визначений формулою винаходу і настільки ясно і повно розкривати суть винаходу, щоб його міг здійснити фахівець у зазначеній галузі.

При оформленні заявки на винахід в описі назви розділів не зазначаються.

Опис починається із зазначення індексу рубрики діючої редакції МПК, до якої належить винахід, назви винаходу і містить такі розділи: галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель); рівень техніки; суть винаходу (корисної моделі); перелік фігур креслення (якщо на них є посилання в описі); відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу.

АЛГОРИТМ.

Індекс рубрики діючої редакції МПК, до якої належить винахід.

Назва винаходу. [3, п. 6.2.1.]

«Пристрій для...», «Спосіб...», «Склад для...»

Назва винаходу повинна відповідати суті винаходу і, як правило, характеризувати його призначення.

Галузь техніки, до якої належить винахід. [3, п. 6.4.]

Як правило, розділ розпочинається словами: «Винахід належить до...». У цьому розділі зазначають галузь техніки, до якої належить винахід, а також, за потреби, галузь застосування винаходу. Якщо таких галузей декілька, то зазначають ті з них, які мають перевагу.

Рівень техніки. [3, п. 6.5.1.]

Опис аналога. [З,п. 6.5.2.]

«Відомий.... (Найменування відомого пристрою-аналога, бібліографічні дані, джерела інформації.)» В якості аналога винаходу вказується засіб того ж призначення, відоме з відомостей, що стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу. При описуванні кожного з аналогів безпосередньо в тексті наводяться бібліографічні дані джерела інформації, у якому він розкритий, ознаки аналога із зазначенням тих з них, що збігаються з суттєвими ознаками винаходу, що заявляється, а також зазначаються відомі заявнику причини, що перешкоджають отриманню технічного результату, який забезпечується винаходом.

У розділі «Рівень техніки» наводяться дані про відомі заявнику аналоги винаходу з виділенням з них аналога, найбільш близького до винаходу (прототипу).

Опис прототипу. [З,п. 6.5.2.]

«Найбільш близьким до об'єкта, що заявляється є.... (Бібліографічні дані джерела інформації, в якому він розкритий), який містить....» Наводиться сукупність ознак з обмежувальної частини формули винаходу, потрібно вказати ознаки прототипу, які збігаються з істотними ознаками винаходу, що заявляється.

Зазначення причин, що перешкоджають одержанню очікуваного технічного результату. [З,п. 6.5.2.]

«До недоліків цього прототипу відносяться....». Потрібно перерахувати ті конкретні недоліки прототипу, на усунення яких направлено запропоноване автором(ами) технічне рішення, вказати причини, що перешкоджають отриманню необхідного технічного результату.

Суть винаходу. [З,п. 6.6.2.]

В даному розділі докладно розкривається задача, на вирішення якої спрямовано заявляемий винахід, із зазначенням забезпечуваного ним технічного результату.

«В основу винаходу поставлено задачу (найменування об'єкта, який підлягає удосконаленню...шляхом... (вказується технічний результат, який може бути отриманий при здійсненні винаходу).

Під технічним результатом розуміють виявлення нових властивостей або покращання характеристик відомих властивостей

об'єкта винаходу, що можуть бути одержані при здійсненні винаходу.

Технічний результат може виражатися, наприклад, в зниженні (підвищенні) коефіцієнта тертя; запобігання заклинювання; зниження вібрації; поліпшення кровопостачання органу; локалізації дії лікарського препарату, зниження його токсичності; в усуненні дефектів структури лиття; у поліпшенні контакту робочого органу із середовищем; у зменшенні спотворення форми сигналу; в зниженні просочування рідини; в поліпшенні нагрівання; в запобіганні розтріскування; підвищенні стійкості рослини до заморозків; отриманні антигіл з певною спрямованістю; підвищенні швидкодії або зменшенні необхідного обсягу оперативної пам'яті комп'ютера.

Суттєві ознаки, що характеризують винахід. [3,п. 6.6.3.]

Поставлена задача вирішується тим, що в... (Назва запропонованого рішення), що містить ... (перерахувати загальні для прототипу і запропонованого рішення суттєві ознаки, що характеризують їх - ознаки з першого пункту формули винаходу), ... «згідно з винаходом»..., (перерахувати відмінні ознаки запропонованого рішення в порівнянні з прототипом з першого пункту формули винаходу).

«Крім того, запропонований ... (Назва запропонованого винаходу), містить, згідно винаходу,... (Перелік відмінних ознак, зазначених у 2 і наступних незалежних пунктах формули).»

Причинно-наслідковий зв'язок між ознаками винаходу й очікуваним технічним результатом. [3,п.6.6.3]

Пояснити, за рахунок чого досягається технічний результат.

«Між сукупністю суттєвих ознак об'єкта, що заявляється, і досягається технічним результатом існує причинно-наслідковий зв'язок, а саме...» Показати фактичні або розрахункові пояснення, за рахунок чого (відрізняльна ознака та / або їх сукупність) стало можливим поліпшення показників запропонованого об'єкта в порівнянні з прототипом.

Перелік фігур креслення [3,п.6.7].

У цьому розділі опису, крім переліку фігур, наводять стислі пояснення того, що зображено на кожній з них. Якщо суть винаходу пояснюють інші ілюстративні матеріали (наприклад, фотографії), то наводять стисле пояснення їх змісту.

Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу. [3,п.8].

«Заявлений винахід реалізують таким чином...»

Розкривають можливість одержання зазначеного в розділі «Суть винаходу» технічного результату при здійсненні винаходу.

Підпис [3,п.9].

Опис винаходу підписують у тому самому порядку, що й заяву про видачу патенту. Якщо заявником є юридична особа, то опис підписує особа, що має на це повноваження. Підпис складається з повного найменування посади особи, яка підписує заяву, особистого підпису, ініціалів, прізвища і скріплюється печаткою.

Таким чином, опис винаходу – важлива частина будь-якого патенту. Від того, наскільки правильно виражена суть нововведення об'єкту господарської діяльності, залежать і обсяг прав патентовласника, і інтерес до використання його запатентованої пропозиції, і доходи від продажу ліцензії, і успіх у судовому розгляді при несанкціонованому використанні запатентованого рішення.

Список використаних джерел:

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. Редакція від 24.07.2009р. // <http://www.rada.gov.ua/>
2. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15 грудня 1993 р. ; в редакції Закону України від 1 червня 2000 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.uipv.org/ua>
3. “Правила складання і подання заявки на видачу патенту України на винахід і корисну модель” від 27.12.94р. З доповненнями від 22 січня 2001 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.uipv.org/4>. “Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель” від 15.03.2002р. // <http://www.uipv.org/ua>.
6. Право інтелектуальної власності: підручник / За ред. О.П.Орлюк, О.Д.Святоцького. – К.: Ін Юре, 2007.
7. Гапотій В. Д. Захист права інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. / В. Д. Гапотій, А. М. Солоненко. – Мелітополь, 2011. – 360 с.
8. Крайнів П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні – К.: Ін Юре, 2000..
9. Офіційний сайт Державного підприємства «Український Інститут інтелектуальної власності (Укрпатент) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uipv.org/ua/vinaxid.html>